

Van : college van burgemeester en wethouders
Datum : 17 maart 2020
Portefeuillehouder(s) : Wethouder Becht en Wethouder De Weger

Portefeuille(s) : Armoede en schulden
Contactpersoon : J. Horjus
Tel.nr. : 8505
E-mailadres : horjus.j@woerden.nl

Onderwerp:

Vervolg integraal armoedebeleid en Samen Vooruit

Kennisnemen van:

Vervolg pilot Samen Vooruit (coachende begeleiding) en vroegsignalering van schulden

Inleiding:

In deze raadsinformatiebrief leest u over hoe we vervolg geven aan het project Samen Vooruit, voorheen 'Coachende Begeleiding', dat onderdeel is van het gekanteld armoedebeleid. Daarnaast wordt toegelicht hoe omgegaan wordt met de op handen zijnde plicht inwoners met schuldenproblematiek in een vroeger stadium te benaderen: vroegsignalering van schulden.

Kernboodschap:

Samen Vooruit is als aparte pilot van start gegaan in Gemeente Woerden, maar levert niet de gehoopte resultaten op. Daarom is door de portefeuillehouder besloten de werkwijze van Samen Vooruit in te bedden in de normale werkwijze en de doelgroep van inwoners met schulden in een eerder stadium te bereiken aan de hand van vroegsignalering van schulden.

Achtergrond armoede in Woerden

Definitie armoede

Armoede treedt op wanneer iemand gedurende langere tijd niet de middelen heeft om te kunnen beschikken over de goederen en voorzieningen die in zijn samenleving als minimaal noodzakelijk gelden (bron: Sociaal Cultureel Planbureau verder te noemen: 'SCP').

In Woerden is het armoedepercentage volgens het SCP 3,5%¹. Dit betekent dat er van de ongeveer 52.000 inwoners van Woerden 1.820 inwoners in armoede leven. Gemeente Woerden biedt deze mensen verschillende voorzieningen aan, van uitkeringen tot aan participatievergoedingen via de Declaratieregeling. Daarnaast is een tal van organisaties actief ter ondersteuning van de Woerdense minima, zoals Voedselbank Woerden, Stichting Leergeld en Stichting de Speelgoedbank.

¹ Armoede in Kaart, SCP 2019

In de Maatschappelijke Agenda 2019-2022 zijn in het kader van armoede de volgende effecten opgenomen:

Effect 10: Woerdense inwoners met een uitkering participeren in de samenleving

Effect 11: Zo min mogelijk inwoners hebben problematische schulden

Effect 12: Zo min mogelijk inwoners leven in armoede

In 2017 heeft de Woerdense gemeenteraad besloten tot een andere, meer maatwerkgerichte aanpak van armoedebestrijding. Het project Samen Vooruit geeft hier uitvoering aan: het is een stress-sensitieve dienstverlenende aanpak die zich richt op het weghalen van stress over financiën, waardoor vererping en/of problemen op andere domeinen wordt tegengegaan. De inwoner wordt hierbij gecoacht door een professional van WoerdenWijzer of één van de ketenpartners Ferm Werk of Kwadraad. In 2019 is de pilot opgetuigd en medio 2019 zijn de eerste casussen in behandeling genomen. Daarnaast maken we conform aankomende wetwijziging gemeentelijke schuldhelpverlening, een stap in het opzetten van vroegsignalering van schulden. Deze wetwijziging treedt per 1 januari 2021 in werking.

De introductie van Samen Vooruit maakt onderdeel uit van Begeleiding Dichtbij, de wijziging van het sociaal domein overeenkomstig de inhoud van het coalitieakkoord. Over de ontwikkelingen in het sociaal domein en over de voortgang van de invoering van Begeleiding Dichtbij bent u geïnformeerd in het najaar van 2019.

Waar staan we nu?

In de Woerdense methode Samen Vooruit worden inwoners die door de stress om financiën door de bomen het bos niet meer zien begeleid in het reduceren van de stress en het behapbaar maken van de problematiek. Op die manier wordt de inwoner geleerd om zelf stappen te zetten in het verkrijgen van regie op zijn of haar problemen, waardoor hij/zij overzicht krijgt en minder stress ervaart. Om dit te doen is extra capaciteit bij de professionals vrij gemaakt en is er een regelarm fonds opgericht waarmee doorbraken bereikt kunnen worden, als achtervang van voorliggende voorzieningen.

Verschillende medewerkers van Gemeente Woerden, maar ook Kwadraad en Ferm Werk zijn opgeleid tot coach, door verschillende trainingen te volgen over de achtergrond van het gedachtegoed en de instrumenten. Halverwege 2019 waren de coaches voldoende opgeleid om te beginnen met het coachen van inwoners. De doelstelling was om minstens 20 casussen te behandelen waarin financiële stress de weg naar een verbeterde situatie blokkeert. Na het uitblijven van veel aanmeldingen is meer ingezet op het werven van casussen. De aanloop van casussen kwam echter alsnog traag op gang. In 2019 zijn verschillende gesprekken met ketenpartners zoals de Voedselbank, Kwadraad en Ferm Werk gevoerd om inwoners die te maken hebben met stress om financiën door te sturen. Deze ketenpartners pakken echter veel zelf op en geven aan stress-sensitief te werken. Eind 2019 werd geconcludeerd dat er 11 trajecten waren behandeld.

De resultaten

- Een evaluatie geeft het beeld dat de werkwijze door zowel inwoners als coaches als prettig wordt ervaren. Vanuit de inwoners komt dit doordat gewerkt wordt aan stressreductie, waaronder het in kleine stapjes uitzetten van de acties. Voor coaches ligt het prettige in de brede en mensgerichte benadering.
- De doelgroep zoals gedefinieerd voor Samen Vooruit is niet voldoende in beeld. Gebleken is dat deze werkwijze geschikt is om in te zetten in complexe casussen, maar minder voor preventie van armoede en schulden.
- Het merendeel van de casussen blijkt een complexere problematiek te bevatten dan van tevoren als doel was gesteld. Hierdoor vragen de casussen meer aandacht en overstijgt de complexe problematiek vaak de achtergrond van de deelnemende coaches.
- Er zijn twijfels over hoe onderscheidend Samen Vooruit is. In de brede uitvraag die in casemanagement wordt gehanteerd is er aandacht voor financiën, waardoor complexe casussen waarin financiën een rol spelen al bij procesregisseurs terecht komen.
- Er zijn te weinig passende casussen aangeleverd. In de bestaande werkwijze wordt al veel ondervangen in het voorliggend veld.

Wetwijziging Wet gemeentelijke schuldhelpverlening: Vroegsignalering van schulden

Momenteel wordt bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gewerkt aan een wijziging in de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening. In het kader van De Brede Schuldanaanpak, in 2018 aan de

Tweede Kamer aangeboden, wordt een beweging richting vroegsignalering van schulden gemaakt. Bij vroegsignalering gaat het om personen die nog niet in beeld zijn bij de gemeente en die mogelijk ook niet weten dat ze hulp kunnen krijgen. Met de wetswijziging wordt gegevensuitwisseling tussen gemeenten en schuldeisers vergemakkelijkt en verplicht, om eerder inwoners in beeld te krijgen die mogelijk kampen met problematische schulden. Gemeenten worden verplicht gegevens van verschillende schuldeisers te verwerken en hen een eerste gesprek aan te bieden, bijvoorbeeld door pro-actief op inwoners af te stappen. De betrokken schuldeisers zijn woningcorporaties, zorgverzekeraars en nutsbedrijven. Verwacht wordt dat de wetswijziging op 1 januari 2021 in werking treedt.

Vanuit de pilot Samen Vooruit leerden we dat complexe casussen bij ons in beeld komen, maar dat het preventief werken lastiger is. We denken dat vroegsignalering hier een antwoord op kan geven en willen dat daarom inzetten om later beslag op complexere hulpverlening te voorkomen.

De komende maanden zetten we vroegsignalering op en naar verwachting starten we na de zomer van 2020 met het benaderen van inwoners die door Samen Vooruit niet bereikt werden. Op grond van de gegevens die we ontvangen van signaalpartners kunnen we in kaart brengen welke inwoners (complexe) schuldenproblematiek hebben en hen vrijblijvend benaderen met een hulpaanbod. Hierbij wordt de brede communicatie en het privacy element goed in de gaten gehouden. Het eerste halfjaar van 2020 zal verkend worden hoe we deze aanpak concreet maken in Woerden.

Conclusies

Samen Vooruit heeft verschillende resultaten opgeleverd, waarvan de manier van werken als positief werd gezien maar de vorm van de werkwijze niet aansluit bij het werken in Gemeente Woerden.

Naar aanleiding van het bovenstaande wordt het volgende besloten:

- De stress-sensitieve werkwijze van Samen Vooruit in te bedden in de werkwijze van WoerdenWijzer en zowel proces- als casusregisseurs te trainen in stress-sensitief werken.
- Een koerswijziging door te voeren door meer in te zetten op het bereiken van de juiste doelgroep aan de hand van vroegsignalering van schulden.
- Te stoppen met Samen Vooruit in de huidige vorm.

Financiën:

Het budget dat is vrijgemaakt voor Samen Vooruit komt deels uit het integraal armoedebeleid en deels uit de Klijnsmagelden, die specifiek voor kinderarmoede bestemd zijn. Uit dit budget dient de training in het stress-sensitief werken betaald te worden en de bekostiging van het preventieve vroegsignalering van schulden.

Vervolg:

In 2020 komen armoede en vroegsignalering van schulden aan bod tijdens een raadsavond. Daarnaast wordt in april 2020 een startbijeenkomst over vroegsignalering van schulden georganiseerd waarbij gemeenteraadsleden ook uitgenodigd worden.

De gemeenteraad wordt eind 2020 tevens geïnformeerd over de voortgang van de implementatie van vroegsignalering van schulden.

Bijlagen:

- Website met de wetsvoorstel, bijbehorende documenten en laatste stand van zaken:

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?id=2019Z19587&dossier=35316>

De secretaris,

drs. M.H.J. van Kruisbergen MBA

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer

